

Wychowanie do życia w rodzinie - klasa VIII

1. Specyfika zajęć, organizacja - zajęcia odbywają się tylko w jednym półroczu, zgodnie z planem zajęć na dany rok szkolny. Uczniowie realizują treści zgodne Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 1999 r., Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 roku w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej oraz *Programem nauczania wychowania do życia w rodzinie dla klasy IV szkoły podstawowej „Wędrując ku dorosłości”*, autorstwa: Teresy Król.
2. Zajęcia odbywają się najpierw raz w tygodniu z całą klasą, a później prowadzone są zajęcia z podziałem na grupy, na zmianę grupa dziewcząt i grupa chłopców.
3. Specyfika zajęć, ocenianie:
 - a) zajęcia nie podlegają ocenie i nie mają wpływu na promocję ucznia do klasy programowo wyższej, ani też na ukończenie szkoły.
 - b) uczestnicy zajęć mogą otrzymywać gratyfikację - pochwały (wyrażone ustnie lub pisemnie) za:
 - pracę na lekcji - zaangażowanie, pomysłowość, wyszukiwanie i porządkowanie informacji, wnioskowanie;
 - współpracę w grupie, komunikowanie się, atmosferę pracy;
 - pracę dodatkową, np. przygotowanie nagrań, prezentacji, referatów, projektów itp.
4. Pochwały (pozytywne uwagi) lub negatywne uwagi uzyskane przez ucznia, mają wpływ na ocenę zachowania. uczeń uczestniczący w zajęciach na świadectwie otrzymuje wpis: uczestniczył/-a.
5. Na początku roku szkolnego rodzice (prawni opiekunowie) mogą zrezygnować z udziału dziecka w zajęciach poprzez zgłoszenie dyrektorowi szkoły, w formie pisemnej, rezygnacji z udziału dziecka w zajęciach.
6. Głównym celem zajęć, zgodnie z podstawą programową, jest ukazywanie wartości rodziny w życiu osobistym człowieka oraz pomoc w przygotowaniu się do zrozumienia i akceptacji przemian okresu dojrzewania. Wychowanie do życia w rodzinie uwzględnia czas dorastania, niepokoje i trudności pojawiające się w tym okresie rozwoju oraz sposoby radzenia sobie z nimi zarówno w aspekcie własnej osoby, w kontaktach rówieśniczych, jak i innych.

1. Budowanie relacji międzyosobowych

Materiał nauczania:

1. Zagadnienia, które będą przedmiotem zajęć WDŻ w klasie VIII.
2. Zasady pracy na lekcjach WDŻ.
3. Autoportret, czyli obraz samego siebie.
4. Czynniki wpływające na rozwój człowieka.
5. Relacje i uczucia wyższe (moralne, patriotyczne), związane z życiem wspólnotowym, np. w harcerstwie, w działalności charytatywnej (wolontariat), organizacjach, stowarzyszeniach, sporcie itp.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- podać zasady pracy na zajęciach WDŻ,
- przyjąć postawę refleksji wobec samego siebie,
- dokonać samooceny,
- określić, czym jest samowychowanie,
- wskazać znaczenie budowania więzi między ludźmi,
- wskazać na atuty życia wspólnotowego w organizacjach, stowarzyszeniach, wolontariacie, sporcie itp.

Uczeń uświadomi sobie:

- potrzebę wyzwania autorefleksji niezbędnej do samowychowania,
- celowość otwierania się.

2. Na początek: zakochanie

Materiał nauczania:

1. Miłość i odpowiedzialność.
2. Zakochanie – etapem rozwoju osobowości; przygotowaniem do miłości dojrzałej.
3. Chłopiec i dziewczyna – różnice w przeżywaniu miłości.
4. Od zakochania do miłości lub od przyjaźni do miłości.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować miłość jako postawę życzliwości i odpowiedzialności,
- określić cechy osoby zakochanej,
- nazwać emocje towarzyszące zakochaniu,
- opisać miłość platoniczną,

- uzasadnić, że możliwa jest droga do miłości od przyjaźni,
- wskazać na różnice oczekiwań chłopców i dziewcząt w młodzieńczych związkach.

Uczeń uświadomi sobie:

- potrzebę wypracowania postawy empatii i życzliwości wobec innych.

3. O etapach i rodzajach miłości

Materiał nauczania:

1. Miłości można się uczyć.
2. Etapy rozwoju miłości.
 - miłość upodobania,
 - miłość pożądania,
 - miłość życzliwości i troski.
3. Miłość „jeżeli” (warunkowa), „ponieważ” (ze względu na...) i „pomimo” (bezwarunkowa).
4. Miłość dojrzała, czyli pomoc, szacunek, empatia, dobra komunikacja, bliskość, wyłącność, obdarzanie.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- przedstawić etapy rozwoju miłości,
- dokonać charakterystyki:
 - miłości warunkowej „jeżeli”,
 - ze względu na... „ponieważ”,
 - bezwarunkowej, czyli osobowej,
- zaprezentować rodzaje miłości,
- opisać postawę osoby kochającej miłością dojrzałą.

Uczeń uświadomi sobie, że:

- miłości można się uczyć i kształtować postawę dawcy.

4. Rozwój psychoseksualny człowieka (lekcja dla grupy dziewcząt)

Materiał nauczania:

1. Biologiczna determinacja płci.
2. Wpływ środowiska rodzinnego na rozwój seksualny
 - komunikowanie uczuć,
 - ukierunkowanie moralne,

- identyfikacja z własną płcią,
 - wychowanie seksualne.
3. Wpływ środowiska rówieśniczego na rozwój psychoseksualny
- wzmacnianie identyfikacji z własną płcią,
 - kształtowanie umiejętności, nawiązywania kontaktów społecznych,
 - wstępne doświadczenia seksualne.
4. Męskość, kobiecość i wzajemne uzupełnianie się (komplementarność).

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczennica potrafi:

- przedstawić biologiczną determinację płci,
- omówić znaczenie okresu dzieciństwa i środowiska rówieśniczego dla identyfikacji z własną płcią,
- określić, czym jest kobiecość/męskość,
- określić rolę uczuć i sposoby uzewnętrzniania, a także ich odbierania.

Uczennica uświadomi sobie:

- potrzebę akceptacji własnej płciowości,
- znaczenie więzi emocjonalnych: przyjaźni, zakochania, miłości.

5. Rozwój psychoseksualny człowieka (lekcja dla grupy chłopców)

Materiał nauczania:

1. Biologiczna determinacja płci.
2. Wpływ środowiska rodzinnego na rozwój seksualny
 - komunikowanie uczuć,
 - ukierunkowanie moralne,
 - identyfikacja z własną płcią,
 - wychowanie seksualne.
3. Wpływ środowiska rówieśniczego na rozwój psychoseksualny
 - wzmacnianie identyfikacji z własną płcią,
 - kształtowanie umiejętności, nawiązywania kontaktów społecznych,
 - wstępne doświadczenia seksualne.
4. Męskość, kobiecość i wzajemne uzupełnianie się

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- przedstawić biologiczną determinację płci,
- omówić znaczenie okresu dzieciństwa i środowiska rówieśniczego dla identyfikacji z własną płcią,
- określić, czym jest kobiecość/ męskość,
- określić rolę uczuć i sposoby uzewnętrzniania, a także ich odbierania.

Uczeń uświadomi sobie:

- potrzebę akceptacji własnej płciowości,
- znaczenie więzi emocjonalnych: przyjaźni, zakochania, miłości.

6. Seksualność człowieka (lekcja dla grupy dziewcząt)

Materiał nauczania:

1. Trzy poziomy (piętra) seksualności.
2. Integracja seksualna.
3. Popęd seksualny człowieka.
4. Pierwsze związki erotyczne; odpowiedzialność i prawo do powiedzenia NIE.
5. Nieuporządkowany popęd seksualny i zagrożenia:
 - pornografia,
 - cyberseks,
 - prostytutka nieletnich.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczennica potrafi:

- scharakteryzować trzy poziomy seksualności człowieka,
- przedstawić zagadnienie procesu dojrzewania człowieka w sferze seksualnej – przechodzenia od dominaty podkorowej do korowej,
- określić, na czym polegają zagrożenia i szkody związane z niedojrzałym i nieodpowiedzialnym traktowaniem popędu seksualnego.

Uczennica uświadomi sobie:

- potrzebę wypracowania integracji seksualnej i odpowiedzialnego przeżywania własnej płciowości.

7. Seksualność człowieka (lekcja dla grupy chłopców)

Materiał nauczania:

1. Trzy poziomy (piętra) seksualności.
2. Integracja seksualna.
3. Popęd seksualny człowieka.
4. Pierwsze związki erotyczne; odpowiedzialność i prawo do powiedzenia NIE.

5. Nieuporządkowany popęd seksualny i zagrożenia:

- pornografia,
- cyberseks,
- prostytutka nieletnich.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- scharakteryzować trzy poziomy seksualności człowieka,
- przedstawić zagadnienie procesu dojrzewania człowieka w sferze seksualnej – przechodzenia od dominanty podkorowej do korowej,
- określić, na czym polegają zagrożenia i szkody związane z niedojrzałym i nieodpowiedzialnym traktowaniem popędu seksualnego.

Uczeń uświadomi sobie:

- potrzebę wypracowania integracji seksualnej i odpowiedzialnego przeżywania własnej płciowości.

8. Przedwczesna inicjacja seksualna (lekcja dla grupy dziewcząt)

Materiał nauczania:

1. Problemy z przedmiotowym traktowaniem człowieka w dziedzinie seksualnej.
2. Miłość, szacunek i odpowiedzialność w relacji chłopak – dziewczyna.
3. Przedwczesna inicjacja seksualna – przyczyny, profilaktyka.
4. Skutki przedwczesnej inicjacji seksualnej:
 - skutki psychiczne,
 - infekcje dróg rodnych,
 - choroby przenoszone drogą płciową, w tym AIDS

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczennica potrafi:

- określić, czym jest przedwczesna inicjacja seksualna,
- scharakteryzować związek między aktywnością seksualną a miłością, szacunkiem i odpowiedzialnością,
- przedstawić skutki przedwczesnej inicjacji seksualnej,
- wymienić argumenty biomedyczne, psychiczne, społeczne i etyczne za inicjacją seksualną w małżeństwie,
- wskazać na problemy związane z przedmiotowym traktowaniem człowieka w dziedzinie seksualnej.

Uczennica uświadomi sobie:

- potrzebę wypracowania postawy odpowiedzialności za wybory związane z aktywnością seksualną i miłością.

9. Przedwczesna inicjacja seksualna (lekcja dla grupy chłopców)

Materiał nauczania:

1. Problemy z przedmiotowym traktowaniem człowieka w dziedzinie seksualnej.
2. Miłość, szacunek i odpowiedzialność w relacji chłopak – dziewczyna.
3. Przedwczesna inicjacja seksualna – przyczyny, profilaktyka.
4. Skutki przedwczesnej inicjacji seksualnej:
 - skutki psychiczne,
 - infekcje dróg rodnych,
 - choroby przenoszone drogą płciową, w tym AIDS,
 - ciąża nastolatki.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- określić, czym jest przedwczesna inicjacja seksualna,
- scharakteryzować związek między aktywnością seksualną a miłością, szacunkiem i odpowiedzialnością,
- przedstawić skutki przedwczesnej inicjacji seksualnej,
- wymienić argumenty biomedyczne, psychiczne, społeczne i etyczne za inicjacją seksualną w małżeństwie,
- wskazać na problemy związane z przedmiotowym traktowaniem człowieka w dziedzinie seksualnej.

Uczeń uświadomi sobie:

- potrzebę wypracowania postawy odpowiedzialności za wybory związane z aktywnością seksualną i miłością.

10. Choroby przenoszone drogą płciową

Materiał nauczania:

1. Specyfika chorób przenoszonych drogą płciową – przyczyny ich szerzenia się.
2. Rodzaje chorób przenoszonych drogą płciową: czynniki chorobotwórcze, charakterystyka najważniejszych jednostek chorobowych, rozwój, objawy.
3. Skuteczna profilaktyka.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- podać główne przyczyny szerzenia się chorób przenoszonych drogą płciową,
- określić czynniki zwiększające ryzyko zakażenia,
- wymienić czynniki chorobotwórcze,
- dokonać charakterystyki jednostek chorobowych (rozwój, objawy),
- wymienić sposoby prewencji chorób przenoszonych drogą płciową.

Uczeń uświadomi sobie:

- potrzebę abstinencji seksualnej do małżeństwa jako skutecznej ochrony przed chorobami przenoszonymi drogą płciową.

11. AIDS

Materiał nauczania:

1. Istota zakażenia HIV i choroby AIDS.
2. Historia epidemii AIDS na świecie i w Polsce.
3. Drogi przenoszenia zakażenia.
4. Przebieg choroby.
5. Profilaktyka.
6. Stosunek do chorych i żyjących z HIV.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- dokonać charakterystyki zakażenia HIV i choroby AIDS,
- przedstawić historię epidemii AIDS w Polsce i na świecie,
- wymienić sytuacje i zachowania, podczas których można zakazić się wirusem HIV,
- omówić przebieg choroby AIDS,
- opisać takie zachowania, które nie grożą zakażeniem się HIV.

Uczeń uświadomi sobie, że:

- swoboda seksualna jest zagrożeniem dla zdrowia a nawet życia człowieka.

12. Metody rozpoznawania płodności (lekcja dla grupy dziewcząt)

Materiał nauczania:

1. Planowanie rodziny: co oznacza, na czym polega?
2. Wspólna odpowiedzialność mężczyzny i kobiety za sferę seksualną i prokreację.
3. Płodność kobiety i mężczyzny.
4. Wyznaczanie okresów płodności i niepłodności w cyklu owulacyjnym.
5. Metody naturalnego planowania rodziny: ich rodzaje w zależności od obserwowanych wskaźników.
6. Analiza przykładowej karty obserwacji.
7. Korzyści z obserwacji cyklu; diagnostyka zaburzeń.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczennica potrafi:

- określić, na czym polega planowanie dzietności rodziny i jakie aspekty należy uwzględnić przy podejmowaniu decyzji prokreacyjnych,
- wyjaśnić, na czym polega odpowiedzialność mężczyzny i kobiety za sferę seksualną i prokreację,
- przedstawić fizjologię płodności i wymienić hormony warunkujące płodność kobiet i mężczyzn,
- zaprezentować metody rozpoznawania płodności, ich przydatność w planowaniu rodziny i diagnostyce zaburzeń.

Uczennica uświadomi sobie:

- potrzebę wypracowania postawy odpowiedzialnego rodzicielstwa,
- respektowania praw natury, ekologii rodziny.

13. Metody rozpoznawania płodności (lekcja dla grupy chłopców)

Materiał nauczania:

1. Planowanie rodziny: co oznacza, na czym polega?
2. Wspólna odpowiedzialność mężczyzny i kobiety za sferę seksualną i prokreację.
3. Płodność kobiety i mężczyzny.
4. Wyznaczanie okresów płodności i niepłodności w cyklu owulacyjnym.
5. Metody naturalnego planowania rodziny: ich rodzaje w zależności od obserwowanych wskaźników.
6. Analiza przykładowej karty obserwacji.
7. Korzyści z obserwacji cyklu.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- określić na czym polega planowanie dzietności rodziny i jakie aspekty należy uwzględnić przy podejmowaniu decyzji prokreacyjnych,
- wyjaśnić, na czym polega odpowiedzialność mężczyzny i kobiety za sferę seksualną i prokreację,
- przedstawić fizjologię płodności i wymienić hormony warunkujące płodność kobiet i mężczyzn,
- zaprezentować metody rozpoznawania płodności, ich przydatność w planowaniu rodziny i diagnostyce zaburzeń.

Uczeń uświadomi sobie:

- potrzebę wypracowania postawy odpowiedzialnego rodzicielstwa,
- respektowania praw natury, ekologii rodziny.

14. Antykoncepcja (lekcja dla grupy dziewcząt)

Materiał nauczania:

1. Wybór między NPR a antykoncepcją – wyborem postawy życiowej wobec płodności człowieka.
2. Definicja antykoncepcji.

3. Podział środków antykoncepcyjnych ze względu na sposób ich działania: mechaniczne, chemiczne, hormonalne.
4. Skuteczność i działania uboczne poszczególnych grup środków antykoncepcyjnych.
5. Środki wczesnoporonne, mechanizm działania; aspekt etyczny ich stosowania.
6. Planowanie rodziny – wspólną sprawą kobiety i mężczyzny

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczennica potrafi:

- podać definicję antykoncepcji i środków wczesnoporonnych,
- wymienić rodzaje środków antykoncepcyjnych,
- opisać mechanizm działania środków antykoncepcyjnych i wczesnoporonnych,
- dokonać oceny stosowania poszczególnych środków w różnych aspektach, np. medycznym, ekologicznym i etycznym,
- odróżnić działanie środka antykoncepcyjnego od wczesnoporonnego.

Uczennica uświadomi sobie, że:

- płodność i planowanie rodziny jest wspólną sprawą kobiety i mężczyzny; troska o zdrowie dotyczy ich obojga.

15. Antykoncepcja (lekcja dla grupy chłopców)

Materiał nauczania:

1. Wybór między NPR a antykoncepcją – wyborem postawy życiowej wobec płodności człowieka.
2. Definicja antykoncepcji.
3. Podział środków antykoncepcyjnych ze względu na sposób ich działania: mechaniczne, chemiczne, hormonalne.
4. Skuteczność i działania uboczne poszczególnych grup środków antykoncepcyjnych.
5. Środki wczesnoporonne, mechanizm działania; aspekt etyczny ich stosowania.
6. Planowanie rodziny – wspólną sprawą kobiety i mężczyzny.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- podać definicję antykoncepcji i środków wczesnoporonnych,
- wymienić rodzaje środków antykoncepcyjnych,
- opisać mechanizm działania środków antykoncepcyjnych i wczesnoporonnych,
- dokonać oceny stosowania poszczególnych środków w różnych aspektach, np. medycznym, ekologicznym i etycznym,
- odróżnić działanie środka antykoncepcyjnego od wczesnoporonnego.

Uczeń uświadomi sobie:

- że płodność i planowanie rodziny jest wspólną sprawą kobiety i mężczyzny; troska o zdrowie dotyczy ich obojga.

16. Niepłodność i wielkie pragnienie dziecka

Materiał nauczania:

1. Główne funkcje płciowości: wyrażanie miłości, budowanie więzi i rodzicielstwo.
2. Przyczyny niepłodności i czynniki obniżające płodność.
3. Zdrowie prokreacyjne i sposoby zapobiegania chorobie niepłodności (profilaktyka).
4. Rodzaje niepłodności.
5. Techniki sztucznego zapłodnienia:
 - sztuczna inseminacja (3 fazy),
 - zapłodnienie in vitro (4 etapy); skuteczność.
6. Medyczne konsekwencje in vitro dla dziecka i kobiety oraz moralna ocena.
7. Naprotechnologia – diagnostyka – leczenie – skuteczność.
8. Adopcja i rodzicielstwo zastępcze; ich znaczenie dla dzieci; rodziców i społeczeństwa.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- omówić główne funkcje płciowości,
- określić, czym jest zdrowie prokreacyjne,
- wskazać sposoby zapobiegania niepłodności,
- omówić rodzaje technik sztucznego zapłodnienia i ich skuteczność,
- przedstawić naprotechnologię jako sposób leczenia niepłodności,
- scharakteryzować techniki sztucznego zapłodnienia, przedstawić ich konsekwencje medyczne i dokonać ich moralnej oceny.

Uczeń uświadomi sobie:

- że rodzicielstwo zastępcze lub adopcja może być źródłem satysfakcji i spełnienia w rodzicielstwie.

17. Inicjacja seksualna. Czy warto czekać?

Materiał nauczania:

1. Odpowiedzialność za sferę seksualną nastolatków.
2. Ryzykowne zachowania w sferze seksualnej a poczucie bezpieczeństwa.
3. Argumenty psychologiczne, zdrowotne, społeczne i moralne za inicjacją seksualną w małżeństwie.
4. Mity o aktywności seksualnej.
5. Miłość i szacunek w relacjach chłopak – dziewczyna.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- wyjaśnić, na czym polega odpowiedzialność w sferze seksualnej,
- przedstawić argumenty natury psychologicznej, zdrowotnej, społecznej i moralnej za inicjacją w małżeństwie,
- rozwiać obiegowe mity dot. Inicjacji seksualnej: „trzeba się sprawdzić”, argument „kota w worku”, „wszyscy tak robią”, „wystarczy tylko się zabezpieczyć” itp.

Uczeń uświadomi sobie, że:

- budowanie więzi między mężczyzną i kobietą wymaga wiedzy oraz przyjęcia i respektowania norm etycznych.

18. Dojrzałość do małżeństwa

Materiał nauczania:

1. Narzeczeństwo – przygotowaniem do małżeństwa.
2. Dojrzałość do małżeństwa: fizyczna, psychiczna, prawna, ekonomiczna.
3. Kryteria wyboru współmałżonka i motywy zawierania małżeństwa.
4. Czynniki warunkujące trwałość i powodzenie relacji małżeńskiej.
5. Współczesne zagrożenia rodziny: wewnętrzne i zewnętrzne.
6. Normy chroniące życie małżeńskie i rodzinne (prawo rodzinne).

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- uzasadnić, dlaczego okres narzeczeństwa jest istotny w przygotowaniu do małżeństwa,
- wymienić i scharakteryzować rodzaje dojrzałości do małżeństwa,
- omówić kryteria wyboru współmałżonka i podać motywy zawierania małżeństwa,
- dokonać charakterystyki czynników warunkujących trwałość i powodzenie relacji małżeńskiej,
- przedstawić wewnętrzne i zewnętrzne zagrożenia rodziny,
- wymienić akty prawne chroniące życie małżeńskie i rodzinne.

Uczeń uświadomi sobie:

- potrzebę stwarzania w małżeństwie i rodzinie klimatu miłości, szacunku, troski i bezpieczeństwa.

19. Wobec choroby, cierpienia i śmierci

Materiał nauczania:

1. Rodzina i troska o osoby chore, niepełnosprawne oraz w podeszłym wieku.
2. Potrzeba wyrażania miłości i bliskości osobie umierającej.
3. Doświadczenie śmierci w rodzinie, również dziecka przed narodzeniem.

4. Przeżywanie żałoby, jej etapy.
5. Wyciszenie i pozytywne nastawienie do przyszłości.
6. Pamięć o zmarłych.

Wymagania i cele szczegółowe kształcenia i wychowania:

Uczeń potrafi:

- opisać sytuację rodziny, która troszczy się o osoby chore i niepełnosprawne,
- zaproponować sposoby pomocy (wolontariat) rodzinie z potrzebami,
- przedstawić sytuację rodziny, w której zmarło dziecko po lub przed urodzeniem,
- opisać postawę członków rodziny wobec osoby umierającej,
- przedstawić etapy przeżywania żałoby.

Uczeń uświadomi sobie, że:

- jest ogniwiem w łańcuchu pokoleń i powinien zachować pamięć o przodkach.